

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIV ème ANNÉE

15 Octobre 1928 No. 262

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبونمان: سنہ لکی [24 نسخہ]

تور کیا ایچون 2 بچق، خار ج ایچون
3 بچق، اعلا کاغدلیسی 5 ایرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تاریخ تأسیسی : 1904 - جنوہ

یکرمی دردنجی سنہ

نومرو 262 - 15 تشرین اول 1928

دکل ، هوا غازی ، تلفون ، الکتربک الخ مؤسسہ لری ده هپ ، شہر امانتہ صوبہ طدر و اوکا جواب ویرمہ مجبوردر لر . (لوندہ) بک صو مؤسسہ سی 250 سنہ دہری شہر کدر . (ویانہ) صو شرکتک ویانہ سکنہ سنہ میدولاً ویردیکی صو بزم قاییش طاغی صوبی اوصافندہ در ، اوقادار نفیس ولیدندر . بزدہ کی بو تمرکز Centralisation اصولی اسکی «رہ ژیم» ک بقیہ سی درکہ بقایا جائز دکلدر .

(وقت) غرتہ سنک 10 و 12 کانون اول 1927 تاریخلی نسخہ سغندہ (استانبولک کر بلانی) عنوانی مقالہ مدہ سوبہ مش اولدیم وجہلہ ترقوس صو شرکتک طودینی یول جنابت و قتل نفوس یولیدر . بو وضعیت دوامتہ مساعہ ایتک ، ہونک ہیچ اولماز سہ معنوی مسئولیتہ بر درجہ قدار اشتراک ایتک اولور . حر ، مستقل تورک خلق جہوریتی حکومتی بو وضعیتہ دوشمکدن مزہ در .

استبدادندن مضطرب اولدیمہر اجنبی شرکت ، ترقوس صو شرکتندن عبارت دکلدر . فقط سلطانارہ و سلطانلردن داہا متحکم و متہکم اولان قاپتولاسیونلرہ یول ویردکدن ، ملکتمیزی ہونلرک استبدادندن قورتاردقدن صو کرہ تورک ملتی ، او نوعما اسارت دورینک معمر قالان اجزاسنہ اوزون مدت وحقی قیصہ بر مدت داہا تحمل ایتہ بہ جکدر . حریت واستقلالنک ہیچ بر طرفندہ بر قورت بیککی بولونایاجق : اقتصاد ، صنایع ، زراعت ، استحصال ، اعمال ، اعمار ساحہ سندنہ کی طاواریشمکدن سائق وشائق ، استقلالہ کی ہوکال مطلقہ وصول اشتیاقندن باشقا نہ در ؟ 28 ایلول 1928

دوقتور عبداللہ جہودت

[2 تشرین اول 1928 تاریخلی (وقت) دن]

GUYAU یہ نظر اخلاق وصنعت و دین

[ماقبل 232 ، 256 ، 257 ، 260 نجی اجتہادلرہ در]

خلاصہ ، جہانک باشلیجہ اوچ مہ تافیزیک تلقیسی ، نیک بینلک ، بدینلک ، لاقیدی طبعیت ، - او زمان کویوہ حد ذاتلرندہ عینی درجہ نہ ناقابل اثبات کورو - نیوردی . کندیسنہ اوچنچی شق یعنی لاقیدی طبعیت ، علملرک ترقیسی سایہ سندنہ بعضی توثیقہ مظهر اولمش کی کوروندی ایسہ ، دائماً ناتمام اولان بوتوثیق - Véri - fication طبعیتک لاقیدلکی شقنک ، بدینلک ونیک بینلک شقلری اوزہ رینہ ظفرینی تأمینہ کافی کورونمیور -

ملکتلرہ ایسہ ، آدم باشنہ ہرکون 200 [ایکی یوز] لیترہ صو دوشمکدہ در . اون سینہ دہری بزم بانو قازانلرمن اون دفعہ بیلہ بیلکہ دولامشدر .

بانو قازانلرینک یالکز دولاسی کافی دکلدر . تضییق دہ اولالی ، کہ ایصینان صو بانویہ آچیلان موصلفہ وداہا یوسکک اولان دوش سوزکینہ سوق اولونہ بیلسین . سرنامہ مزدہ ترقوس صوسزلق شرکتک فسخنہ دوغرو دبدیکک حکمتی دہ سوبہ یم : اورتادن فالدریلایسی لازم و موضوع بحث اولان شی برسلطنت در ، بر سلطان جباردر . ہونی تخنندن ایندیرمک وشیمدیہ قدار بو ملککتہ نفوسجہ و ثروتجہ ایراث ایتدیکی ضررلرک حسابی صورمقی زمانندہ یز . ترقوس شرکتک استانبول سکنہ سنہ ایراث ایتدیکی معنوی ضررلردن بری وبلکہ اک مہمی دہ تیزلنمہ مہیہ ، عدم نظافتہ بزی جبراً آلیشدیرماسیدرہ صو بولامادیفندن وجودینی و اطرافتی لایقیلہ تطہیر وتطیف ایدہ مہین بر آدم ضرور زمانلہ عدم نظافتلہ ایستر ایستہ حرافت پیدا ایدر . « النظافۃ من الایمان » اولدیفنہ بن قائم وشو حالہ بو ظالم شرکت بزم ایمانغزی دہ اولدوریور دیکک دکلیدر ؟ ایمانہ اتصال ایدن ہرشی کوزلدر ویوسککدر . و « نظافت » ک کوزل وتیز بر حالک صفت و اثر ایمان اولاسی قدار نزیہ وتطیف ونفیس برشی اولاز . ترقوس صو شرکتک تعہدینی ایفا ایتہ مہسی و عثمانی اعیر طورلرکک و تورکیا جہوریتنک ملایم داوراناسنی سوء استعمال ایتہ سی یوزندن نہ قدار یانغینک تحصیل وہر حالہ توسع ایدہ رک ثروت ملیہ نک ضیاعنہ سبب اولدینی دوشونولسون . تہ ولردہ وسوقاقلردہ صوسزلق یوزندن ضروری الحصول نظافتسزلکک دوغوردینی خستہ اقلر و سرایت اسراض و ہونلرک اکثریا انتاج ایتدیکی وفاتلر ملاحظہ اولونسون . باشقا بر ملککتہ ہونلر اولسیدی بویلہ بر شرکت در حال فشخ ، طرد ومیلونلرلہ لیرا تضمینات ویرمہ محکوم ایدیلیدی . فقط ہو کون ہو ملککت دخی باشقا بر ملککتدر ، دونکی ملککت دکلدر ، (آقرہ) یہ کیدہن و باشندنہ تہ نہرژیک شہرامینی محی الدین بک بولونان ہیئتک بویلہ بر شرکتک مغاوی اولارق استانبولہ دوعنہ سی احتمالی درپیش ایدہ مہم .

رئیس حکومت عصمت پاشا حضرتلری ، ہیئتیک دیکلہ کدن صو کرہ تورکیا جہوریتنک منزل و منزل عثمانی اعیر طورلری اولادیفنی کوستہرہ جکدر . شہرامینی محی الدین بک : « بزصو قومپانیاسنی تضییق ایدہ میورز . شرکت بزم ، بن سزی طانیام ، بزم صوبوط اولدیم یر ، نافہ وکالتیدر ؛ جواخی وریور » دیوردی . بر شہرک صوبی ویرہن بر شرکتک ، او شہرک امینی طانیاماسی و شہرہ عائد شرکتلرک شہر امانتہ صوبوط اولاماسی قدار غیر طبعی برشی اولاز . آوروپاک ، Wien, Berlin, Londres, Paris, Roma, Bruxelles, Pest Bern, Lausanne, Genève ، الخ شہرلرینی کوردم و ہونلرک بضرلرندہ سنہ لرجہ یاشادم . کرک آوروپاکک ہوشہرلرندہ کرکسہ آفریقانک (قاہرہ) و (تونس) شہرلرندہ یالکز صو

يکيدن قازانماسنى تأمین ايدەجك ، متصور بيوك اثرلر سەرىسنە شروع و ھان ھان اكال ايتەسنە مساعد اولاجاق .

« ھەيت ، تکرار کورسورم : ھەماي صاف دالغەلى ، کونشک آلتەندە متبسم ، تەلەكە و دلبر دکنز ، بىم کوزدەم ! ای بورە ائناسندە بیلە آسودە وساکن قالمای بیلن ! سیسلی بحر صیطان ، ابدی تظلمدن و وحشی دالغەسندن اوصامش اولاراق سانا کلیورم ؛ سنک ساحلکدە ، بتون جانلی نشاطک کوزلەردن روھە کیرسین !

صیحاقل قیلەرکە صایچیلش پورتقال آغاچلرینک بیاض چیچکلرینک ساللاندیقنى ، ایکی بیک سنەلک معظم آغاچلرینک ، دالربنى سانا دوغروا کدیکلرینى کورمەیه مشتاق .

فسحتی او قادار جاذب قیلورسین ، کە برکون ، مصلە نظراً ، برچوجوق ، بر قاناد ضریه سله ، سنی کچک ایستەمشدر ؛ چوجوق مست فسحت فیرلار ، متزلز قانادی اونی برداھاودت ایتک نصیب اولماق سزین آلوب کورتورور .

کیدر : دکن روز کارلری کوسنی طولدورور ؛ کوزلرینک اوکندە افقک ککیشلە دیکنى ، فرار ایدەرک کندیسنی چکدیکنی کورور ؛ آرزوسى کبی بیوک اولان مسافت اونی تسخیر ایدر .

بە کەلیر ، دوشەر ، أولور ! فقط اونک اوزون مستلکندن ، بانا اولە کلیور ، یورکزدە بر شیلر قالمشدر : فسحت اوکندە ، بى تضیق ایدن آرامسزلى ایشته بوندن کلیور .

آچبل ، دکن . اوزانده ، بن جرأتکار ، سنک آلو طالعہ . لک کونشده قوشدینى کبی قوشماق ایستورم ، صوبکک وسارک مضاعف نامتناھیلکی بىم روحم ایچون فضلە دکادر . تأسفسز ، آتیلماق ، حر اولماق ، افقک انسانە تسم ایتدیکنی کورمک ، باشنى چویرمک سزین کیتمک وانسان کندی کندیسنە : « باشماق ایلەر یلە مکدر » دیمک نە قدار طالیدر ، [1] بو حقیقە ، اوزمان باشلامش اولان بر انقطاع سز فعالیت و دائمی ترقى دورى اولدى . La Morale

[1] بو پارچە لار La Méditerranée آدل بر منظومە دن مفرزدر ، کە ایلک دفعە 1880 دە Revue des Deux Mondes دە عنوانی کوزل صونە ایلە برابر انتشار ایتشدر . بونلرک ھراکیک سنی نەکە تلمی (کویو) نەک ترجه ایتش اولدیفز . « بر فیلسوفک شعرلری » اسملی مجموعه اشعارندە موجوددر . بو ترجه تدقیق وطبع ایدیلک اوزرە معارف و کالتی تعلیم و تربیە النجمنی ریاستنە کونده ریلشدر .

دی « برایی طبیعت ، بر فسا طبیعت ، بر لاقید طبیعت فرضیەلری آرەسندە ناصل انتخاب یاممالی و قرار ویرمەلى ؟ انسانە قانون اولماق اوزرە « طبیعتە اوی ویرمەلى » Conformer-toi à la nature « امرینی ویرمک دە بروھم و خیالدر . بو طبیعتک نە اولدیفنى بیلیمورز [1] ایچندە بولوندیغىز مابعد الطبیعی [مە تافیزیک] ترددە ، آرزومزکە اعتقاد لر مزک موضوع اقصاسی اولان « خیر » و « حسن » ک قاعدە سى نە اولاجاق ؟ دیکر تعبیرلە ، اخلاقک ، صنعتک ، دینک استقبالی ، موقوف لردن باشقا برشی ویرمەن علمک و فرضیەلردن باشقا برشی ویرمەن « مە تافیزیک » ک حضورندە نە اولاجاق ؟ کینچ متفکرک ذکاسی اوکندە متزاید بر مبرمیتلە عرض وجدایدن وحلنە بتون برسلسلە آثار حصرو تخصیص ایتە یە قرار ویردیکی مسئلە [Problème] بوایدی . (کویو) دییوردی : « بر آرز حزین بر سکینتە ، و علمک یا خود فیلسوفک صوئوق محاکمە سنە [Raison] ینە [مالک اولمايان روحلر ایچون دورمز بر تشوش و آرامسزلى زمانیدر . دورمزک بیوک لککنى تشکیل ایدن دە تام ایشته بو کیفیتدر . حقیقی اصلا آوامایان و حقیقی ابدیاً بولمش اولدیفنە معتقد اولان کیمسە کندیسنە نە تشوش ، نە آرامسزلى اصلا حسن ایتز ؛ برنجیسندنە ا کسک اولان شجاعت ، [Cœur] در ، ایکنجیسندنە ا کسک اولان منورینلک Clairvoyance دکیدر ؟ تشوش Le trouble ، لاقیدین و کور کورینە اینا قادن ایی در » [2]

اوصیرەدە ، یاشلە دکل ، قدرت استعداد ایلە اولچولان کمال تام Pleine maturité دورى اونک ایچون کلش بولونیوردی . « بحر سفید » ساحلندە اقامت ایتک اوزرە « بحر محیط » ی ترک ایتمشدی . « Gascogne » پلاژلردن دهاھا صیحاقل اولان بورادە اقامت ، بر قاق آی اونا شروع مہلت ، بر نوع استراحت ویرەجک ، قوت و امیدینی

[1] Esquisse d'une morale sans obligation, ni sanction .

[2] Esquisse d'une morale sans obligation ni sanction .

حر کتنده بولونماک مشکل اولدینی زمانلردن برنده بولوندیغمیزی دوشونمیه اصلا محل اولمادی : و صحیه مدیر عمومیلکم زماننده کتیریلدیکی بیمارخانه سر طبابتی ومديرلکفی آوروپائی دکل حتی آمریقائی برذهنیتله احیا ایتدی . بیمارخانه قرون وسطائی حالندن بر قاج آی ظرفنده قورتاریلیدی . زینب کامل خسته خانه سی ده عینی انتظام داخلنده ایشله دی . حتی فرانسزلرك Hopital de la Paix اسمنده کی شیشلی بیمارخانه سی ده بو کنج تورک طبییک آئنده داها عصری بر سیا آلمشدی .

بونی ده رأی العین کورمشدم . (صحی صحیفه لر) ایکی سنه ، خلقمزه حیات وصحت معلوماتی ویردی . (استانبول سرپرستی) مجموعه سی اون برنجی سنه دوامیه سنه کیرمشدر . وقدرت حیاتییه سی کیتدیکیجه آتماقده در . مظهر عثمان بکک مملکته علمی وفکری یوکسکلک کتیره ن طبی ، فکری ، اخلاقی مساعیسی یاواشلاماقدن چوق اوزاقدیر . دون ، طب طلبه سنه وپراتیسیهن حکیملره اتحاف ایتیش اولدینی عقل ضمه بقاری آدی کتابی آلام ؛ بانا اهدا اولونان کتابک ایلاک صحیفه سنه یازمش اولدینی سطرلر چوق صمیمی ، چوق یورکدن کله درلر . بنختمک تاریخچه سی ده چیزن بوخلص ، هیجانلی ، جانی کله لری (اجتهاد) ک سینه سنه عیناً نقل واوراده حفظ ایتیمی مناسبتر کورمه یوروز :

4 تشرین اول 1928

عبدالله جودنه

بوملکتنده ایلاک فکر مجاهیری ویا اولنرک الک ایلمی کلانلرنده بری سک . اینانریفک ، دوغور بیلرکک شیدر ایچوره ریاسنر یارپیشرک . قلمک ریا ، بوره کک قورقو بیلمه دی . بوکوره هرکسک بنمسه دیکی فکرلر و مفکوره لر ربع عصر اول سنک قلمکده صیغیرارکن آفوروز

[*] ترجمه سی : اوق آتماق علمی بندن اوکره نوب ده نهایتده اوقه بنی هدف ایتمه ن هیچ بر کیمسه بولونمادی .

بر تورک شاعرک ،

کندی الله یاره کسوب ویردیکم قلم

فرمان خون ناحقی یازدی ابتدا .

بیتیه آکدیرر .

La Morale anglaise contemporaine و کذا - d'Epicure
poraine طبع اولونور ؛ متعاقباً - Vers d'une phi
losophe و Problèmes de l'Esthétique انتشار
ایدر . Irreligion de l'avenir . انتظاراً Esquiss
d'une morale کلیر . یورولماز متحرری بی ، فلسفی
تبعارنده ، تعقیب ایده لم . اخلاقی ، حسنی [بدیعی] ودینی
حوزه ده تکامل Evolution مذهبی تنقیح واکمال ایتک
ایچون جهلرینی کوزدن کچیره لم . ترجمه ع . ج .

فکری حرکتلر

مظهر عثمان بک و «عقل خسته لقلری»

دوقتور مظهر عثمان بک شخصیت معنویه وفکریه سی باشلی باشنه بر تدای ودرس اولان کنزیده حکیملر . مزدن در . دیوان یولنده ، نه زهت اجزاخانه سنه دوام ایدن کنج وبالنسبه مجهول بر طیب اولدینی زمان دخی اوندن بیوک هیجانله بحث ایتمشدم . (اسپریتیزمه علمینده) آدی کوچوک بر رساله سی ، فعال وضیادار بر استقبالی خبر ویریوردی . بن آرتق بو ممتاز کمنجک حیاتی اوزاقدن ، یاقندن تعقیب ایتمکدن قارغ اولمادم . وطن ایچون ، علمی ، طبی ، فکری وطنمز ایچون اونا باغلادیغ امیدهیچ بوشه چیقمادی : ایلاک بهارده باشلایان بر سنه فیاضک انکشافی کی معنوی ، علمی و اخلاقی وارانی ، منکشف و متکامل ، دوام ایتدی . وضع و متواضع موقعمک ویردیکی امکان داخلنده اولنک خیرخواهی و خیرکاری اولماق فرستلرینی اصلا غائب ایتدم . حسنی اولان وتماماً خدمت و طیه غایه سی استهداف ایدن بو عاجز و فقط صمیمی قدراشنالی اولنک طرفندن ، یالکیز اولنک طرفندن - یوکسک روحلو بر تقدیرکارلقله قارشیلانلادی : زوالی شیخ سعدی به :

کس نیاموخت علم تیر ازمین ،
که صرا عاقبت نشانه نه کرد .

تظلم و شکایتی خاطره کتیریلکسزین بر خیرخواهلق